SIA Regieorgaan

# RAAK-award 2026

## Juryrapport

voor praktijkgericht onderzoek

# De RAAK-award

Bij praktijkgericht onderzoek van hogescholen werken lectoren aan vragen en problemen uit de praktijk. Het onderzoek voeren zij samen uit met (docent-)onderzoekers, studenten én mensen uit de praktijk. Met als doel om de beroepspraktijk en het onderwijs te verbeteren en vernieuwen en bij te dragen aan de kennis in het onderzoeksdomein. Hogescholen zijn de schakel tussen de praktijkvragen, bijvoorbeeld vanuit het mkb of professionals in de publieke sector, en nieuwe kennis. Deze verbindende rol leidt tot inspirerende onderzoeksprojecten die geworteld zijn in de praktijk.

De uitkomsten van praktijkgericht onderzoek zijn kennis en inzichten, maar ook producten en processen, die direct in de praktijk te gebruiken zijn. Het betreft onderzoek met impact dat leidt tot verbetering en vernieuwing in het dagelijks leven van ons allemaal.

Regieorgaan SIA wil een bredere doelgroep kennis laten maken met het praktijkgericht onderzoek van hogescholen. Met de RAAK-award zet Regieorgaan SIA goed praktijkgericht onderzoek in de schijnwerpers en verbreedt het de bekendheid van het onderzoek aan hogescholen. Deze prijs wordt sinds 2011 jaarlijks uitgereikt op het SIA-congres. Een deskundige, onafhankelijke jury bepaalt welk project de award wint.

De winnaar van de 1e prijs ontvangt de RAAK-award en een geldprijs van € 25.000. De 2e prijs bedraagt € 10.000. De 3e prijs is € 5.000. De winnaars kunnen het prijzengeld vrij besteden binnen de context van het RAAK-project en hiermee de goede elementen van het project nog verder benutten.

In 2026 bestaat de jury uit:

- Maaike van der Kamp-Romijn, directeur van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ), juryvoorzitter
- Linda Vermaat, moderator en aanjager van sociale innovatie
- Jelle Kok, transitiedirecteur Stichting Practoraten
- Herbert Koelman, lector Maritime Innovative Technologies bij NHL Stenden Hogeschool en winnaar RAAK-award 2025

De organisatie van de RAAK-award is in handen van Michèle Sons, programmamanager bij Regieorgaan SIA. Michèle treedt tevens op als secretaris van de jury.

# Procedure

De RAAK-award staat open voor alle lopende en afgeronde RAAK-projecten. Dit jaar was het voor het eerst ook mogelijk om projecten uit andere regelingen van Regieorgaan SIA, geënt op het RAAK-programma, aan te melden.
Projectleiders zijn uitgenodigd hun project aan te melden. In 2026 heeft Regieorgaan SIA 29 aanmeldingen voor de RAAK-award gekregen. De aanvragen zijn gescoord op basis van de onderstaande 3 criteria.

1 De relevantie van het onderzoek voor het onderwijs en de praktijk
2 De doorwerking van het onderzoek richting onderwijs, praktijk en onderzoek
3 Hoe innovatief is het onderzoek?

Op basis van schriftelijk aangeleverde informatie en bovenstaande criteria heeft de jury een eerste selectie gemaakt, waarbij de 6 hoogst scorende projecten zijn genomineerd voor de RAAK-award 2026. Vertegenwoordigers van deze 6 genomineerden hebben tijdens een online interview de juryleden een toelichting gegeven op het project, de aanpak en de opbrengsten van het onderzoek. Met de verkregen informatie heeft de jury in onderling overleg en op basis van de beoordelingscriteria de prijswinnaars vastgesteld.

## Publieksprijs

De RAAK-award kent ook een publieksprijs. Voor de publieksprijs kon gestemd worden via de website van Regieorgaan SIA (www.regieorgaan-sia.nl) en tijdens het SIA-congres op 26 november 2026. Zo bepaalt het publiek de winnaar van de publieksprijs (€ 5.000). Om de deelnemers een goed oordeel te laten vormen en om de goede voorbeelden van praktijkgericht onderzoek te laten zien, hebben alle genomineerde projecten op het SIA-congres hun onderzoek toegelicht.

## Bekendheid onderzoek

Meer bekendheid voor het onderzoek van hogescholen is een van de doelstellingen van de RAAK-award. De 6 genomineerde projecten hebben extra aandacht gekregen via een socialmedia-campagne. De campagnes zijn gevoerd door studentreporters (zgn. RAAK-reporters) in de weken voor het SIA-congres. Zij hebben de resultaten van het onderzoek op aansprekende en begrijpelijke manier in beeld gebracht en zo stemmen geworven voor de publieksprijs.

## Prijswinnaars RAAK-award 2026

Hieronder staan de winnaars van de prijzen ‘RAAK-award 2026’ met daarbij de motivatie van de jury. Daarna volgen de 3 projecten die een nominatie, maar uiteindelijk geen prijs kregen.

De jury was erg onder de indruk van de inzendingen van dit jaar. Het niveau was hoog en dat maakte het een uitdaging om te komen tot 6 genomineerden en uiteindelijk 3 prijswinnaars. De voor de RAAK-award genomineerde projecten kenmerken zich allemaal door evidente relevantie voor de praktijk en het onderwijs en de grote betrokkenheid van praktijk en studenten. Deze projecten laten zien dat onderzoekers van hogescholen werken aan urgente maatschappelijke uitdagingen en dat zij hiervoor concrete oplossingen bieden. Het enthousiasme en de inzet van de projectleiders is hierbij aanstekelijk.

# 1e prijs: Moleculaire Diagnostiek naar de huisarts

**Fontys Hogeschool**
**Projectleiders: Joost Schoeber en Anne Loonen, beide lector Molecular Technologies for One Health**

Voor het diagnosticeren van infectieziekten zijn testen gebaseerd op PCR de gouden standaard. Deze testen worden in een laboratorium gedaan en dat betekent dat de uitslag enige tijd op zich laat wachten. Daardoor kan een gerichte behandeling niet meteen aanvangen, de kans op verspreiding is groter, en mogelijk is er onnodig antibioticagebruik wat weer versnelling van resistentie in de hand werkt.

Het onderzoeksteam van dit project heeft onderzocht of dit anders kan. Als casus kozen zij voor seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's). Niet voor niets, deze nemen in Nederland en Europa al jaren toe. Zo is gonorroe in de afgelopen 10 jaar in Europa met 303% gestegen en daarbij is een zorgwekkende toename in antibioticaresistentie geconstateerd.

Het onderzoek heeft een snelle en betrouwbare point-of-care (POC)-test opgeleverd. Deze test combineert de gevoeligheid van PCR (een techniek waarbij van een kleine hoeveelheid DNA heel veel kopieën worden gemaakt) met een 'glow-in-the-dark'-signaal dat meetbaar is met een smartphonecamera. Daarmee heb je binnen 30 minuten een testresultaat, zonder een laboratorium nodig te hebben. Een test die geschikt is voor huisartsen, GGD's, soa-poli's en klinieken met beperkte middelen.

**Juryoordeel**
Het onderzoeksteam heeft de bestaande techniek van een PCR-test gecombineerd met een bioluminescent 'glow-in-the-dark' signaal. Deze innovatieve point-of-care-test maakt het mogelijk dat de huisarts of de GGD een test kunnen doen en ter plekke een diagnose kunnen stellen. Zo kan gerichter antibiotica ingezet worden en hoeft de patiënt niet nogmaals terug te komen voor de uitslag en behandeling. Ook draagt het bij aan het beperken van ziekteverspreiding en het vertragen van antibioticaresistentie. De jury is dan ook overtuigd van de relevantie van het project. Het kan lastig zijn voor mensen om zich op een soa te laten testen en deze aanpak kan drempelverlagend werken.

Daarnaast is de jury onder de indruk van de manier waarop de onderzoekers tot deze innovatie zijn gekomen. Door een bewezen techniek te combineren met een praktische oplossing om een test buiten een lab-setting te doen, is de deur geopend naar een brede toepassing, bijvoorbeeld ook in landen waar labcapaciteit schaars is. Dit kan echt een groot verschil gaan maken in de snelheid en accuratesse van het behandelen van infectieziektes.

De partners waarmee in het project is samengewerkt, zoals de TU/e en praktijkpartners zoals een huisartsenpraktijk, een topklinisch ziekenhuis, een UMC en mkb-partijen gespecialiseerd in medische apparatuur geven vertrouwen in de relevantie en doorwerking van de resultaten van het onderzoek. De jury is daarnaast onder de indruk van de doorwerking richting het onderwijs. Onder andere via een minor, gastcolleges, en stagiaires en afstudeerders binnen het project. Bijzonder is

dat ook het voortgezet onderwijs is bereikt door gastcolleges en projectonderwijs. Zo krijgen (aankomende) studenten de nieuwste inzichten en technologieën mee.

De jury kijkt uit naar het vervolg via de sociale onderneming die is opgericht om de doorontwikkeling en het daadwerkelijke gebruik van de POC-test een stevige impuls te geven.

# 2e prijs: Biodiverse Paardenhouderijen

**Hogeschool van Hall Larenstein**
**Projectleider: Inga Wolframm, lector Duurzame Paardenhouderij en Paardensport,**

In Nederland beheren paardenhouderijen gezamenlijk zo'n 230.000 hectare grond in het landelijke gebied. Dit onderzoek laat zien dat deze terreinen een belangrijke rol kunnen spelen in biodiversiteitsherstel, paardenwelzijn, landschapskwaliteit en verdienvermogen.

Het grootschalige project verbindt lectoren, docent-onderzoekers en studenten van 4 hogescholen, 6 mbo's en een universiteit om samen met 20 paardenhouders, brancheorganisaties, natuurorganisaties en ondernemingen te komen tot concrete handvatten voor een duurzame en toekomstbestendige paardensector, met brede maatschappelijke verankering. Studenten uit verschillende disciplines vervullen in het project een rol als *citizen scientists plus*: zij verzamelen data en voeren onder deskundige leiding van docent-onderzoekers volwaardig onderzoek uit naar de samenhang tussen biodiversiteit, flora en fauna, paardenwelzijn en verdienvermogen.

Resultaten zijn onder andere een dataset van meer dan 20 locaties, 25.000 plantenopnames, 3 peer-reviewed publicaties en erfinrichtingsplannen, waarvan een aantal al in uitvoering is. De volgende stap is verdere operationalisering

## Juryoordeel

De eyeopener van dit onderzoek is dat het werken aan biodiversiteitsherstel via paardenhouderijen eigenlijk erg voor de hand ligt. Om tot dat punt te komen, hebben de onderzoekers binnen dit project verschillende partijen bij elkaar gebracht die niet vanzelfsprekend samenwerken. De jury is onder de indruk van het groot aantal partners dat betrokken is, waarbij steeds oog is gehouden voor verschillende belangen en drijfveren.

De betrokkenheid van het onderwijs is groot. Studenten vanuit het hbo, wo en mbo en studierichtingen als biologie, ecologie, landschapsontwerp en hippische opleidingen hebben meegewerkt aan het onderzoek waarbij aangesloten is op de belevingswereld van de studenten. Daarbij werd bijvoorbeeld gewerkt met een citizen scientist plus-model waarin studenten volwaardig onderzoek deden. Met als indrukwekkend resultaat een enorme dataset van plantopnames. Naast deze doorwerking naar het onderwijs is de jury ook onder de indruk van de doorwerking naar de praktijk die heeft plaatsgevonden. 15 erfinrichtingsplannen zijn uitgewerkt waarvan een aantal al met financiering van buiten het project zijn gerealiseerd. Niet alleen op bedrijfsniveau werkt het onderzoek door. Het project brengt ook het beleidsveld in beweging. Het mooiste bewijs daarvan is de motie die Provinciale Staten van Zuid-Holland aannamen om natuurinclusieve paardenhouderijen te stimuleren.

Biodiversiteit is een onderwerp waarbij lang niet altijd alle neuzen dezelfde kant op staan. Dat de onderzoekers binnen dit project zoveel verschillende partijen betrokken en enthousiast hebben gekregen om daadwerkelijk met elkaar verandering in gang te zetten, is prijzenswaardig.

# 3e prijs: Een Vinger achter Illegale Dumpingen van Drugsafval

**Avans Hogeschool**
**Projectleider: Jos Brouwers, lector Analysetechnieken in de Life Sciences**

Nederland kampt met veel illegale afvaldumpingen uit de drugsproductie. Met name de productie van MDMA, methamfetamine en amfetamine zorgt voor veel afval. Dit komt vaak in de natuur terecht en leidt tot hoge opruimkosten. Ondanks de omvang van het probleem, wordt er nauwelijks sporenonderzoek op deze dumplocaties verricht.

Daarom ontwikkelde Avans samen met het Openbaar Ministerie, Provincie Noord-Brabant, de Politie, het Nederlands Forensisch Instituut en de Universiteit van Amsterdam, innovatieve methoden voor sporenanalyse op drugsafvalcontainers. Onderzocht werd onder andere of uit het afval kan worden bepaald welke drug er gesynthetiseerd is, of dumplocaties door chemisch profileren zijn te linken aan elkaar, of smokkelroutes van cocaïne kunnen worden gerelateerd aan drugsafval en of er een link kan worden gelegd tussen afval en straatproduct. Het antwoord op de vragen: ja.

## Juryoordeel

Dumpingen van drugsafval zijn een duidelijk teken van illegale praktijken. Toch wordt er nog nauwelijks sporenonderzoek gedaan op deze dumplocaties, terwijl uit dit onderzoek blijkt dat er sporen zijn te vinden die aanwijzingen geven over het soort drug, het linken van dumplocaties en mogelijke smokkelroutes.

Door innovatieve methoden te ontwikkelen voor sporenanalyse op drugsafvalcontainers voorzien de onderzoekers van Avans in deze lacune. Daarbij hebben zij bestaande instrumenten en technieken op een nieuwe en innovatieve manier ingezet.

Studenten van Avans hebben samengewerkt met studenten van de Universiteit van Amsterdam, waarbij zij elkaar aanvulden en hielpen. Ook kregen de studenten de kans ervaring op te doen met massaspectrometrie en nanopore sequencing.

De jury waardeert het dat niet alleen gekeken is naar het verzamelen van sporen, maar ook naar het toepasbaar maken van de resultaten van sporenanalyse in de strafrechtketen zodat de sporen ook echt kunnen leiden tot vervolging. Ondanks dat er op dat gebied nog veel moet gebeuren is de jury van mening dat de resultaten van dit onderzoek een enorme potentie hebben. Dat de waarde wordt gezien door belangrijke partijen die hierbij betrokken zijn, zoals het NFI, geeft vertrouwen dat dit projectteam hier nog stappen in kan maken.

## Overzicht overige genomineerden

De jury heeft uit de 29 inzendingen 6 projecten genomineerd die kans maakten op de RAAK-award. Naast de winnaars zijn de volgende projecten genomineerd in 2026 (in alfabetische volgorde):

### Meet de mees: de koolmees als biomonitoring tool voor de verspreiding van bestrijdingsmiddelen

*Hogeschool Leiden*
*Projectleider: Peter Lindenburg, lector Analytical Biosciences,*

Het onderzoek Meet de mees zet de koolmees als biomonitoringstool. Tijdens het broedseizoen verzamelt de koolmees voedsel en nestmateriaal in een klein gebied rondom het nest. Aanwezige bestrijdingsmiddelen komen terecht in eieren en jongen, waardoor zij als natuurlijke indicatoren dienen van de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. Onderzoekers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties, overheden en burgers werken in het project samen aan de opgave om het inzicht in de verspreiding van bestrijdingsmiddelen te vergroten.

*Juryoordeel*
In dit onderzoek is op een indrukwekkende manier citizen science ingezet. Via een groot netwerk verspreid over heel Nederland zijn veel dode koolmezen en eitjes verzameld en naar het projectteam gestuurd. Dit zorgt voor een indrukwekkende set data op basis waarvan patronen kunnen worden ontdekt. Een onderzoek met grote potentie, waarbij nog belangrijke stappen te zetten zijn, zoals het laten samenkomen van de data uit het onderzoek met andere data, bijvoorbeeld van het RIVM om meer te kunnen zeggen over de gevolgen van bestrijdingsmiddelen.

### NAMI - Niet, Anders en Minder Inkopen door de Rijksoverheid, de hefboom naar een circulaire economie

*Samenwerkingsverband van Hogeschool Rotterdam, Hanze, De Haagse Hogeschool, Hogeschool van Amsterdam en Zuyd Hogeschool*
*Projectleider: Mirjam Kibbeling, lector Publieke Inkoop*

Publieke waarde ontstaat soms niet door nieuwe middelen aan te schaffen, maar juist door niét te kopen. De rijksoverheid heeft te maken met grote maatschappelijke opgaven waar dit project via bewust inkopen aan wil bijdragen. Door publieke inkoop in te zetten als strategisch instrument om maatschappelijke impact te vergroten. Niet door geld goed te besteden, maar door bewust te kiezen *wanneer* en *waarom* geld wordt uitgegeven en wanneer doelbewust niet. Binnen het project werkten onderzoekers, inkoopprofessionals, beleidsmakers en praktijkpartners samen.

*Juryoordeel*
Er is al veel oog voor recycling en duurzaamheid bij inkooptrajecten, maar Mirjam Kibbeling wil dit ombuigen naar minder inkopen. Dat is een uitdaging, maar onder andere door de praktijk heel goed te betrekken, is er een stevige basis gelegd. De uitkomsten van het onderzoek geven inkopers handvatten om het anders te doen. De jury is dan ook overtuigt van de relevantie van het project en is onder de indruk van de doorwerking naar het onderwijs. Maar de jury constateert ook dat de stap naar het invoeren op grote schaal nog wel gemaakt moet worden.

## RISE Trial: Minder zitten en meer bewegen na een beroerte

*Fontys Hogeschool*
*Projectleiders: Martijn Pisters, lector Beweeggedrag & Preventie in de Zorg en Yvonne Hartman, senior onderzoeker Beweeggedrag & Preventie in de Zorg*

RISE onderzoekt interventies die mensen na een eerste beroerte ondersteunt bij het verminderen van langdurig zitten en daarmee mogelijk met het verlagen van de kans op een nieuwe beroerte. Samen met patiënten, fysiotherapeuten en technologische partners ontwikkelde de onderzoekers van RISE een eCoaching-systeem met een activiteitenmonitor, een app en een dashboard voor fysiotherapeuten.

*Juryoordeel*
In dit onderzoek zijn een indrukwekkend aantal partijen betrokken: 800 gebruikers van de app, meer dan 100 begeleidende fysiotherapeuten en 28 zorgcentra. Het onderzoek heeft aangetoond dat gebruik van de app met begeleiding van een fysiotherapeut effect heeft op het beweeggedrag. In vervolgonderzoek wordt ook gekeken of het effect heeft op de kans op een tweede beroerte. De jury is onder de indruk van de reikwijdte van het onderzoek en de langlopende lijn die de onderzoekers hebben gerealiseerd. Echter merkt de jury ook op dat nog niet is bewezen of de interventie ook de kans op een tweede beroerte verkleint.